Bröderna : historisk skildring från drottning Marias tid och förföljelsens ...

59 C Br

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Roman.
Sv.
(Br.)
1876

Bröderna.

Historisk skildring

från Drottning Marias tid

och förföljelsens dagar

i England

af

G—n.

Stockholm,
Nya Förlagsexpeditionen.

Bröderna.

Historisk skildring

från Drottning Marias tid

och förföljelsens dagar

i England

af

E—n.

Stockholm,
Nya Förlagsexpeditionen.

Stockholm, Nya Boktryckeriet 1876.

Första kapitlet.

Förebud till hwad som komma skall.

I den stora riddarsalen i Mancester kastade en warm och treflig brasa sina lifwande strålar öfwer alla de omgifwande föremålen, och kom alla de sköldar och lansar, som pryddo salens wäggar, att lysa som det klaraste guld. Men det war ej endast liflösa föremål, som bestrålades af brasans sken; nej största delen af medlemmarne i den talrika familjen Glover war äfwen församlad kring den samma.

I broderlig kärlek och frid bodde de tre bröderna Glover tillsammans här. Detta deras hem, som warit bebodt af deras förfäder ända sedan 1135, då den gamla slottsbyggnaden uppfördes af Walkeline Mancester, war för alla tre bröderna lika kärt. Och som kärleken till Gud slagit rot i deras hjertan, så blef äfwen kärleken dem emellan så stark, att det hem, hwari de woro födde, äfwen blef deras gemensamma hem, sedan de blifwit män, och hwar och en af dem sett en egen

familj samlas omkring sig; alla slöto de sig tillsammans kring samma härd.

"Hwilket swårt wäder, älskade moder!" yttrades af en ung ljuslockig flicka, som syntes wara omkring fjorton år; "o, så ledsamt, att pappa och farbror nu äro ute. Jag förstår ej huru det är möjligt att wara så road af jagt, att man under en dag lik denna ströfwar ute i skog och mark, hellre än att sitta hemma wid den warma, sköna brasan."

"Lilla Anna," sade hr Robert Glover, i det han reste sitt matta hufwud från den kudde, hwarpå den hwilade, "många kunna anledningarna wara dertill, att din far och farbroder äro ute denna afton i det swåra wädret; men hwilka nu dessa orsaker än kunna wara, så hafwa de med wißhet ej något att göra med jagten, ty den måste wid mörkrets inbrott wara slut. Hörde du Katarina," fortfor han wänd till sin swägerska, "John yttra något wid afresan, om att de för denna dag hade någon annan resa i tankarna?"

"Nej swåger," swarade hon, "något sådant nämnde han ej. Redan länge har jag känt mig orolig öfwer deras dröjsmål, men jag har ej welat yttra något härom, för att ej sprida oro äfwen hos eder."

"Låtom oß wara stilla och bida, så få wi wäl se utgången," sade sir Robert. "Jag hoppas, att Herren nu såsom tillförene håller sin skyddande

hand öfwer dem. Wäl äro tiderna onda, och mörkrets magter tyckas med wår nya drottning hafwa dragit in i landet och göra allt hwad de kunna för att utsläcka det swaga ljus, som börjat tändas i wåra bygder; men wi hafwa en mägtig Gud att sluta oß till och Han skall weta att i sin tid krossa wäldets och tyranniets magt. De komma ej ett steg längre, än Han tillstädjer, och det är ju en wäldig tröst. Men," tillade han "nu tycker jag, att tiden är inne för de unga att gå till hwila; det är ej skäl att längre uppskjuta med aftonbönen."

Sedan bönen war slutad, och familjens yngre medlemmar tillika med husfolket, som warit inne under bönen, hade aflägsnat sig, sutto hr Robert samt hans hustru och swägerska kwar wid brasan. Alla woro tysta, och wäntan och oro afspeglade sig i hwarje anlete. Tornuret slog nu tio, och regnet och blåsten tycktes för hwarje minut tilltaga i häftighet.

Denna ängsliga tystnad bröts slutligen af fru Elisabet, hr Roberts hustru, med de orden: "Jag kan ej längre förtiga de underrättelser, som en af husets tjenarinnor hört af en kringwandrande krämare, hwilken denna dag warit här och utbjudit sina waror. Denne man sade, att han kom direkte från Coventry, och att der herskade den högsta grad af oro, emedan flere personer hade blifwit

gripna och insatta i biskopens fängelse derför, att de ej på någon tid hade bewistat messan. Hwilken sanning, som kan ligga till grund för dessa berättelser, wet jag ej; och med anledning af detta oroande dröjsmål, har jag ej heller welat omtala dem, men nu förmådde jag ej att längre tiga dermed."

"Detta war under alla förhållanden en särdeles smärtsam tidning", sade hr Robert;" men jag kan ej tänka mig, att den i något fall kan stå tillsammans med brödernas bortowaro; ty wore det så, att man wille åt någon af oß, så ginge man med all wißhet till oß i wårt hem. Men tyst, höras ej äfwen andra ljud än stormens." De båda kwinnorna skyndade till fönstret, der de snart förwissade sig, att trampet af flere hästar hördes och inom några ögonblick stodo de båda föremålen för denna oroliga wäntan genomwåta och frusna, men fullkomligt oskadda inne i salen.

"J hafwen wäl warit oroliga öfwer wårt långa dröjsmål", sade den äldste af de tre bröderna, Lord John Mancester, i det han med wälbehag utsträckte sina frusna lemmar framför brasan. "Som J wäl kunnen ana, är det ej jagten, som under hela denna tid sysselsatt oß, särdeles som jagt är ett tidsfördrif, som wi på de senare åren högst sällan öfwat. Det war ock för ett helt annat ändamål, wi denna dag lemnade hemmet. Från

flere färskilda håll hade nått oß rykten om sorgliga tilldragelser, som skola föresallit wid Coventry; och emedan wi önskade att komma till wißhet i dessa ämnen, beslöto wi att begifwa oß dit. Men som flera omständigheter gåfwo oß anledning att bruka all försigtighet, så beslöto wi att ej göra detta besök förr, än mörkret inbrutit, ehuru wi woro ledsna, att wi genom wår owanliga bortowaro skulle förorsaka alla de hemmawarande en stor oro."

"Ja broder, nog hafwa wi warit oroliga för eder," sade hr Robert, "men tack, ware Gud, att wi nu hafwa eder åter friska och wälbehållna. Nu önska wi blott att få höra de nyheter, I fören med eder från Coventry."

"Ty wärr," sade Lord John, "äro de tidningar, wi medföra, af en högst sorglig beskaffenhet. Förföljelserna mot dem, som älska Guds ord, äro wärre, än de någonsin warit förut. Drottningen har ej öra för några andra än dem, som wilja hjelpa henne att spåra upp dem, som ej bewista messan eller på annat sätt wisa wanwördnad mot romerska kyrkan; det är ej fråga om att hysa wördnad för Gud, utan för kyrkan. Erkebiskop Bonner har drottningens hela förtroende, och det säges, att biskop Hooper är anklagad för kätteri, samt att erkebiskop Cranmer är fängslad, men man wet det ej säkert. Det är en allmän jäsning i landet, flere offer lära redan

blifwit lågornas rof; ingen, som ej will böja sig för Rom, går säker för sitt lif."

"O wårt arma land!" suckade hr Robert, "hwad skall wäl slutet blifwa på allt detta? Må wi blott alla få nåd, att om faror nalkas wårt hem, dock stå faste, och ej swika den Herre, som gått i döden för oß."

"Amen, amen," inföllo de båda andra bröderna.

Påföljande dag, då familjens medlemmar samlades till middagsmåltiden, kom fru Katarina ensam ut från den del af byggnaden, som bebodes af hr Robert och hans familj. Hr Robert, som länge warit klen, war nu så illamående, att han ej kunde lemna sängen.

"O, hwad allting, som händer nu för tiden, är ledsamt!" utropade Lord John Mancesters unga dotter Mary; "jag minnes knappast den dag, då ej allt, som inträffade, war sorgligt."

"Mån tro det?" sade hr William, i det ett något skälmskt leende spred sig öfwer hans nyß så allwarliga anlete. "Står du fortfarande fast wid detta påstående?" sade han, i det han tog henne wid handen och förde henne mot en person, som, ofedd af alla utom hr William, under föregående samtal inträdt i rummet.

Något swar erhöll wisserligen ej hr William på sin fråga, men det behöfdes ej heller, ty att återseendets glädje war stor, det lider intet twifwel; den inträdande war hennes trolofwade. Den smärte allwarlige ynglingen med det tankfulla

uttrycket i de trofasta ögonen war hr Williams enda barn; ende manligetelningen i slägten Glover. De båda unga hade wuxit upp tillsammans, och allt ifrån de spädaste åren utgjort hwarandras glädje och lycka. Nu hade af barnen blifwit yngling och jungfru, och de hade utbytt det gamla förhållandet af lekkamrater mot det af fästman och föstmö, till stor glädje för hela slägten.

Unge John Glover hade alltid wisat ett stilla och begrundande wäsende och warit särdeles road af studier; men af allt, hwad han studerade, war dock intet honom kärare än bibeln. Der hade han funnit det, hwarefter hans hjerta trängtade, — och nu, då man wille taga ifrån honom denna skatt, hwad erfor han wäl då?

"O, hwad fröjd och smärta stå hwarandra nära i detta lifwet!" utropade ynglingen, sedan han helsat på alla. "För en stund sedan war jag djupt nedslagen, och nu så lycklig; hwad många nästa ögonblick bära i sitt sköte? Men nu will jag gerna en stund glömma allt utom återseendets fröjd. Snart bjuder wäl nödwändigheten, att jag wänder blicken från glädjen och leder tanken på hwad som är raka motsatsen."

"Ja," sade lady Elisabet, "låtom oß nu i lugn och ro äta middag och wara glada åt den stnnd, som är; det är bäst att ej förja för den dag, man ännu ej sett; ty hwar dag har dock ej mera än sin egen plåga."

Men snart måste dock de swåra ämnena fram, och glädjen måste wika för smärtan. Man hade ej denna afton såsom wanligt samlats i stora riddarsalen, utan på det att man skulle kunna wara tillsammans med den sjuke brodren, hade man samlats i hans rum. Och nu, då alla woro samlade, sade John Glover med en djup suck:

"Ty wärr är den anledning, som wid denna tid förmådde mig att lemna Oxford och så här öfwerraska eder med min ankomst, ej af glad beskaffenhet. Jag gissar, att ryktena om hwad som förstiggår i landet spridt sig äfwen hit, så att I i allmänhet kännen, att biskopar, prester och lekmän, ja, alla, som i något fall wisat nit om Gud, fängslas, förhöras och dömas till döden. Det har under alla de år, jag wistats wid Oxford, funnits ett litet samfund af ynglingar, som älskat Guds ord och brukat några gånger i weckan samlas hos en eller annan af detta samfunds medlemmar för att läsa och begrunda den heliga skrift. Jag tror, att denna sak warit fullkomligt känd af alla wid universitetet, ty wi hafwa aldrig gjort någon hemlighet deraf; men det oaktadt hafwa inga hinder lagts i wägen för dessa sammankomsters fortfättande förr än för några dagar sedan. Efter drottning Marias tronbestigning, då förföljelser af alla slag uppstått mot dem, som sjelfwa wåga se, hwad Gud i sitt ord

sagt till sina barn, hafwa wi ofta wid wåra sammankomster öfwerlagt, huruwida det ej wore det klokaste att upphöra med dessa sammankomster. Och sedan wi öfwerwägt ämnet, hafwa wi kommit till det resultatet, att det från werldslig synpunkt sett wäl kunde wara klokare, men att wi dock, så länge intet orvande hördes utaf, wille i förtröstan på Guds beskydd fortsätta med dessa sammankomster, af hwilka wi funnit oß så lifwade och stärkta. Då wi för några dagar sedan woro tillsammans på en af dessa sammankomster, blefwo wi helt plötsligt störda af en broder till en af medlemmarne; denne kom hastigt inrusande i rummet, ropande, att erkebiskop Bonners handtlangare woro i antågande att gripa oß på bar gerning. Derpå fattade han sin broder wid armen och skyndade bort. Inom ett ögonblick woro alla ljusen släckta, och hwar och en af oß smög sig undan, och prisad ware Gud, ingen blef gripen. Men, som jag tror, blir det dock för oß alla en nödwändighet att lemna landet, ty wåra namn äro kända, och säkerligen lär man ej underlåta att söka få reda på oß. Den minst säkra platsen för mig är utom allt twifwel mitt föräldrahem; men af mer än ett skäl war det mig omöjligt att lemna landet utan att först hafwa besökt det samma. J, min älskade Marys föräldrar, weten wäl, att jag har edert löfte att

inom kort kalla henne min maka; skall menniskors ondska och satans arga list få lägga hinder i wägen för uppfyllelsen af denna min på jorden käraste önskan, så ske då Herrens wilja. I hennes och edra händer will jag emellertid nedlägga bestämmandet häraf och för eder framlägga min bön. Will du, Mary, följa den förföljde i hans landsflykt? Will du nu blifwa min maka? Och I föräldrar, hafwen I mod, att lemna edert barn till mig under sådana förhållanden? Dotter och föräldrar, swaren alla, såsom I kännen eder manade, utan att tänka på min — hwad skall jag kalla det — mißräkning, saknad! Ty är det Guds wilja, att jag allena skall draga hädan, så will jag göra det utan knot. Wiljen I nu gifwa mig ett swar på min fråga?"

Med af rörelse darrande stämma sade Lord Mancester: "Dotter! dig tillkommer att först afgifwa detta swar; och såsom fordom patriarken, framställer jag nu till dig den frågan: "Will du draga med denne man?"

"Ja, jag will draga med honom!" war det swar, som klart och lugnt afgafs af den unga dottren, i det hon föll ned på knä inför sina föräldrar, hwilka med högtidligt allwar wälsignade de ungas förbund.

Många woro de försigtighetsmått, som widtogos, på det att ingen utom hus måtte ana, hwem

som gästade slottet, samt hwad der förehades; hwad tjenstpersonalen beträffade, hyste man ej någon fruktan, ty alla woro på det innerligaste sitt husbondefolk tillgifna. Men i byn Mancester, belägen strax intill bröderna Glovers egendom, bodde den af regeringen nyss tillsatte katolske presten; och för honom war det rådligast, att på det noggrannaste wakta sig, ty han war en illslug och farlig man, och hade sina spioner, der man minst anade det.

Likasom första aftonen, då wi gjorde besök på Mancester, se wi äfwen på aftonen af dagen efter den nyss skildrade familjen Glover samlad kring brasan i stora riddarsalen; hr Robert, fastän blekare och mattare än då, innehade dock sin wanliga plats i hwilstolen. Likasom den aftonen saknades äfwen i dag bröderna John och William — de woro ute på jagt, hette det äfwen i dag. Oaktadt dessa likheter, förefanns dock mycket som war olikt emot hwad det war då; allt hade ett mera högtidligt utseende. Hwardagsdrägterna woro utbytta mot andra något mera prydliga — ehuru de jemförda med den drägt, man nu ser kwinnan bära, wisserligen skulle förefallit särdeles enkla; men hwad smak beträffar, skulle de nog kunnat bestå profwet af en jemförelse. Spinnrockarne, hwilka familjens kwinliga personal denna tiden af dagen flitigt brukade begagna, woro undanflyttade. — Icke

blott i klädsel utan äfwen i arbete war kwinnan då olika med hwad hon nu är; hon war i hemmet ej blott en lyxartikel, utan hon sköttе hwad hon bör köta. — Alla anleten sågo högtidliga och oroliga ut.

Det war meningen, att Johns och Marys förening denna afton skulle firas; och att anskaffa en prest att öfwer dem nedkalla Guds wälsignelse, war det egentliga ändamålet med de båda brödernas bortowaro. Ej under, att oron i hemmet war stor, ty en sådan färd war naturligtwis förenad med många faror. Men denna gång behöfde de ej wänta så länge som sist; ty klockan åtta hördes ryttarne anlända. Bröderna medförde en man, inhöljd i en ryttarekappa; hon aftogs, och under henne war en prestman i sin embetsskrud. Wigselcermonien förriggick genast; och så snart han war ändad, påtog presten sin kappa och lemnade, ledsagad af flere tjenare, gården.

Emedan det war swårt att få passande lägenhet för öfwerresa till fasta landet, kunde de ungas afresa ej werkställas på några dagar. Man lefde under dessa dagar glatt och kärleksfullt tillsammans samt sökte att förgäta de många slag af faror, som hotade dem på alla sidor; men stor försigtighet måste iakttagas, på det att ingen utomhus måtte märka, att John wistades i hemmet. Hr Roberts mer och mer tilltagande

swaghet werkade dock nedslående på allas sinnen; men sjelf war han, såsom han mest brukade wara, nöjd och tålig.

Andra kapitlet.

Afskedet.

Ännu woro de unga i hemmet; swårigheten att denna tiden på året — det war nu i slutet af november — få någon säker utwäg att färdas öfwer kanalen, hade hittills gjort resan omöjlig. Huru kärt det än å ömse sidor war att få wara tillsammans, så önskade dock alla, att John ju förr desto hellre skulle wara i säkerhet utom Englands gränser. Hwarje dag medförde underrättelser om nya förföljelser, och oron tycktes allt mera närma sig; den katolske presten i byn war i beständig werksamhet, och en dag hade han gjort ett besök hos familjen Glover. Warnad i tid af en trogen tjenare, som warseblifwit hans ankomst, hann John wäl att dölja sig; men af de forskande blickar, han under sitt besök kastade öfwer allt, slöt man, att han menade sig hafwa anledning till någon misstanke.

Slutligen ankom den glada underrättelsen, att det fartyg, hwarmed de skulle färdas, war segelfärdigt; och nu gjorde man sig färdig att nästföljande natt uppbryta. Hwar och en kan tänka sig, huru smärtsamt detta afsked skulle wara; och kanhända det för ingen dock kändes mera påkostande än för hr William. Han skulle skiljas wid allt, som war honom käraft på jorden; ty det war innefattadt i hans son, emedan han war den aflidna makans afbild, och hans födelse hade warit hennes dödsorsak. Den starke mannen stred wäldeligen för att kufwa den rörelse, som hwarje ögonblick hotade att öfwerwäldiga honom; det lyckades honom till en wiß grad intill sista ögonblicket, men då war det slut. Man såg twänne stora tårar rulla nedför de manliga kinderna, i det ögonblick hans son med sin unga maka wid handen trädde reskläd in uti den stora riddarsalen.

"Nu, föräldrar, stå edra barn färdiga att börja färden ut i en okänd werld," sade John Glover med darrande stämma, "jag tror, att tiden nu är för handen att begifwa sig på färden, och afskedets swåra stund är således inne."

"Barn," sade hr William med osäker röst, "faren wäl! Herren, den I hoppens uppå, Han tage eder under sitt hägn och före eder i säkerhet till det främmande landet och gifwe eder der ett lugnt

och fredligt hem, då fosterbygden ej längre kan skänka eder ett sådant! Men, älskade barn, kommen wäl ihåg, att för lyckan och friden i hemmet är ej den fiende den farligaste, som kommer utifrån; den kan ej göra mer än skada den yttre menniskan. Nej, det gifwes en annan, en farligare fiende, som kan åstadkomma sår, hwilka swida wärre än de, som förorsakas af eld och swärd. Denne fiende har många namn, men jag tror, att ett af de wärsta är "mißtro"; sedan kunna de ock wara många andra, såsom kärlekslöshet och oförbragsamhet — men wi wilja ej nämna flere, wi wilja blott af innersta hjerta bedja Gud bewara eder för dem alla. Och du, son, tänk på, att du skall wara denna unga kwinnas fader, moder, syskon, barndomshem, fosterbygd — med ett ord, hennes allt; ty för att följa dig i lust och nöd afstår hon från allt detta. Och du, dotter, blif honom en huld och öm maka! Blif för honom, hwad den moder, hwars omwårdnad han aldrig fick smaka, war för hans fader under den korta, men oförgätliga lifswårmorgonen."

"Dyre fader," sade den af rörelse djupt gripne sonen, "tack för din warma kärlek, som aldrig låtit mig ana, att jag saknade en moders ömhet; du har warit mig i kärlek och huldhet en moder och i allwar och wishet en fader. Jag kan på de warningar, du nu i afskedets stund gifwit mig,

endaſt ſwara, att jag will, om Gud giſwer förmågan, ſtälla mig dem till efterrättelſe; jag will gerna wara dig en lydig ſon, och Herren, ſom hjelper de elända, Han giſwe mig kraft dertill!"

Ett långt, rörande och ſmärtſamt afſkedstagande följde derefter. Länge hwilade dottern inwid ſin moders bröſt, men nu måſte det taga ſlut, nu måſte de ut i den mörka natten och likt brottslingar ſmyga ſig bort från föräldrahemmet. En ſtund derefter ſyntes de ej mer, och deras afſked bragte de kwarwarande i den ſmärtſammaſte belägenhet; tåreflöden och ſmärtoſamma klagorop aflöſte hwarandra.

Ja, det war i ſanning uppſkakande att åſe deſſa ſå djupt bedröfwade, på hwilka braſan i riddarſalen denna afton kaſtade ſina wärmande ſtrålar; men, ehuruwäl deſſa erfarenheter woro, ſom man kunde tycka, ojemförliga, föreſtodo dock ännu ſwårare. För att ſå mycket ſom möjligt undgå allt uppſeende hade man beſlutit, att flyktingarne ſkulle till fots, endaſt beledſagade af en trogen tjenare, lemna ſlottet; och på något afſtånd derifrån woro häſtar och följeſlagare redo, hwilka ſkulle bortföra och lyckligt ledſaga dem, till deß de wäl kommit om bord på fartyget, ſom ſkulle föra dem till en främmande kuſt. Ingen af familjen Glover tänkte på att den natten gå till ſängs; alla ſutto de ſamlade kring braſan för att

återwänta tjenaren, som beledsagat de unga all den del af resan, som de anträdde till fots. Fram emot morgonen kom han åter, medförande den tröstande underrättelsen, att allt gått lyckligt; ingen menniska hade de mött på wägen, och ingen annan olycka eller motgång hade drabbat dem, utan de alla befunnits wid afskedet från sådant wäl skyddade och derjemte wid ett godt helsotillstånd.

I behörig tid återwände äfwen de män, som åtföljt de unga till fartyget, och äfwen de medförde goda tidningar; allt hade gått bra, inga farliga personer hade de mött, och nu hade de lemnat Englands kust. Först inemot julen anlände det länge efterlängtade bref wet ifrån de landsflyktige, hwaruti de förklarade sig nöjda och glada och beskref wo med en wiß förtjusning och målade i glänsande färger det lilla trefliga fastän anspråkslösa hem, som de funnit bland Tyrolens berg. Hade de blott kunnat wara trygga för deras säkerhet, som de i fädernesländet kwarlemnat, så hade de ej kunnat på jorden tänka sig en högre sällhet än den, de nu funnit.

De korta och kulna winterdagarne förflöto lugnt på Mancester; ingenting störde den husliga friden förutom tanken på all den oro, som herskade i landet; ty ingen underrättelse från den yttre werlden nådde deras öron, utan att den sorgeposten åtföljde, att någon bekant eller åtmin-

stone till namnet känd person blifwit fängslad eller bränd för kätteri. Hr Roberts helsotillstånd war fortfarande lika klent; han war nästan ständigt fängliggande; och i detta, likasom i näftan hwarje hem i hela landet, der ej alla medlemmarne woro helt tillgifna den romerska läran, emotsåg man med ängslan hwarje ny dag, undrande hwilka sorger för det egna eller för grannens hem den månde bära uti sitt stöte. Wäderleken war äfwen denna winter särdeles kulen och dyster; det war, såsom om hela naturen hade kastat öfwer sig ett sorgedok för att wisa, att äfwen den fasade för alla de hemska tilldragelser, den måste skåda; och för månget beklämdt hjerta såg det ut, som om solens genomträngande strålar aldrig mera kunde skingra de tjocka sorgemoln, som betäckte mängens lefnadshimmel. Ja, af alla dem, som upplefde wintern 1554—1555 war det wäl ej i hela landet någon, som under sin återstående lefnad kunde glömma den. Och få woro de familjer ibland landets både rike och mägtige, fattige och obemärkte, som ej fått lemna något offer på denne Molocks altare.

Julbrasan brann och kastade ett bländande sken i den stora riddarsalen på Mancester; i frid och ro woro familjens alla medlemmar deromkring samlade, och en stilla julefröjd hwilade öfwer hwarje anlete. Ett gladt tackoffer uppsändes på loffängens

wingar till Fadren, som ej kunde se sina barns nöd, utan lät sin egen kåre Son nedstiga till jorden för att frambära frälsning åt alla dem, som wilja tro och för intet warda saliga. Denna dag hade warit särdeles liflig på Mancester. Ifrån urminnes tider hade alltid warit wanligt, att fattiga från när och fjerran samlades der för att undfägnas med en riklig måltid samt erhålla skänker bestående i hwarjehanda klädesplagg, som under årets lopp blifwit förfärdigade af familjens unga döttrar. Brådskan med dessa arbeten hade under de senaste weckorna warit ganska stor, då Anna och hr Roberts båda döttrar, Kate och Margareta, hade att fullborda både sina egna arbeten, och dem, som påbörjats af Mary. Men nu war alltsammans färdigt; och rik war den ersättning, de unga flickorna denna dag skördat för sin möda, i det de fått beskåda den innerliga fröjd och glädje, som de sett stråla från månget anlete, der hwareft glädjen kanhända war en ganska sällsport gäst. Och hwem wet, kanhända om man blickade djupare in i saken, så är det owißt, hwilken som hade största winsten af dessa gåfwor, gifwaren eller mottagaren, och hwilken som hade största skälet att tacka. Kanhända dessa rika unga flickor hade skördat mera, som genom denna sysselsättning, hwilken de wißte werkligen skulle blifwa till nytta och glädje, wore be-

friade från den själsmördande tanken: "Hwad skall jag göra; huru skola de långa timmarne kunna uthärdas, innan klockan blir så mycket, att jag kan börja kläda mig för balen eller teatern?" eller: "Hwad lönar det wäl, att jag arbetar; jag har så länge hållit på med detta broderi, att jag fullkomligt ledsnat derwid; och under tiden har det blifwit så dammigt, att det just ej duger till någonting, om det ock blefwe färdigt." Ja, säga wi, dessa flickor, som genom dylika eller andra nyttiga sysselsättningar blifwit skonade från ett lif så andefattigt och glädjelöst — ja, wi wåga oförskräckt säga "glädjelöst," äfwen om blott sökandet efter nöjen warit hela lefnadsuppgiften — måhända dessa flickor hade wunnit mera än de fattige, som fått en god och warm klädnad, hur wälbehöflig och kärkommen den ock må hafwa warit. Men julefröjden skulle denna afton på Manceſter få en ännu högre glans; ty den skulle förhöjas af en lika kär som owäntad gäst. Just under det en af de härliga julpsalmerna sjöngs med förenade röster, öppnades salsdörren och in trädde Augustin Bernher, en kär wän för hela familjen, men särskildt till hr Robert, med hwilken han warit akademikamrat. Den inträdande winkade med handen, att man ej måtte afbryta sången, och först då psalmen war ändad, trädde han fram i wänkretsen, der han på det hjertligaste helsades af alla; men längst och warmast war den

omfamning, som utbyttes mellan den främmande och hr Robert, hwilken af glädjen fått kraft att resa sig upp ur sin hwilstol, och med af glädje darrande stämma sade han:

"Dyre broder, hwilken kär öfwerraskning du bereder oß på denna wälsignade afton; tack för denna glädje. De glada dagarne hafwa på den senare tiden blifwit sällsynta för wårt fattiga land; och hwad mig personligen beträffar, kunna wäl hwarken glada eller sorgsna dagar blifwa så många, ty min kraft är bruten. Men häremot will jag icke knota, utan endast säga: Herre, ske din wilje, icke min."

"Det är bättre," sade den nykomne wännen, "att falla i lefwandes Guds händer, än i menniskors; ty mörkrets magter hafwa för stunden fått större magt att göra skada bland Guds wänner, än hwad man någonsin tillförene sett dem hafwa. Och, kära wänner, under sådana förhållanden kan man aldrig wara nog försigtig; ty faran lurar, der man minst anar den. Bonners ögon äro fästa på detta hus; och du, John, såsom den äldste brodern, är den, för hwilken faran är störst. Dessa underrättelser, hwilka jag hemtat från aflägsna orter, äro anledningen till, hwarför J sen mig i dag ibland eder. Huru snart slaget kommer att drabba, wet jag ej, men att det är föga aflägset, derom tror jag mig wara wiß."

"Hwad wi länge fruktat, står således för dörren," sade lord John med fast stämma; "att wårt hus skulle bliswa skonadt, war ej att tänka på, då de grundsatser, wi hysa, äro så wäl kända både när och fjerran, af wänner och fiender. Tacksamme äro wi emellertid, käre wän, för din warning; men är det så, att stunden är kommen, så lärer det wäl ej löna mödan att söka undkomma dessa blodhundar."

Alla sutto bleka och bestörta; makan och dottern slöto sig fast intill honom, hwars säkerhet war hotad, och den nyss så fridfulla julkwällen hade förwandlats till en af fruktan och oro. Länge sutto alla tysta; slutligen sade Augustin:

"Ännu wilja wi dock ej öfwerlemna oss åt sorgen, ännu gifwes det tid att undwika faran; om fogeln är flugen, och man finner buren tom, då är ej widare något att göra. Nog tror jag, att det ännu dröjer några dagar; ty Bonners befallningar rörande denna sak hinna ej till biskopen i Coventry förr än i morgon, och under tiden kan mycket hinna att ske."

"Ja," sade Lord Mancester, "låtom oss sluta denna wälsignade afton i ro och sedan i morgon betänka, hwad som är att göra."

Efter det allt husfolket bliswit inkalladt, gjordes aftonbön och sjöngs en psalm. Derefter sade man hwarandra god natt samt öfwerenskom, att man tidigt följande morgon skulle mötas för

att öfwerwäga, hwilka åtgärder som woro de bäfta att iakttaga.

Tredje kapitlet.

Slaget träffar.

Tidigt påföljande morgon fe wi wåra wänner på Mancefter famlade omkring fir Roberts fäng. Gårdagens forgliga underrättelfer hade ännu ytterligare förfwagat hans krafter, hwarföre det i dag war honom omöjligt lemna fängen. Wisferligen war hans anlete blekaft, men äfwen deras, fom omgåfwo honom, fågo ut, fom om de under den förflutna natten icke njutit någon bättre hwila än den fjuke.

"Nå, bröder," fade fir Robert, få fnart alla tagit plats, "hwilka planer hafwen J att framlägga? Då jag hört hwad J hafwen att fäga, will jag meddela den plan, fom jag under denna långa natt uppgjort."

"Käre broder," fwarade lord Mancefter, "är det få, att du werkligen har ett förflag att meddela, få beder jag dig fäga oß det; ty för min del wet jag ej annan utwäg än den, att föka

lemna landet; men under närwarande förhållanden wet jag ej några medel att werkställa detta."

"Ja," bifogade sir William, "äfwen för mig har ej någon annan utwäg öppnats; men denna kan knappast få namn af utwäg, då ingen möjlighet gifwes, att åstadkomma en färd till något annat land, äfwen om man kunde uppnå någon hamnplats utan att blifwa ertappad; derföre, broder Robert, låt oß få höra hwad du har att säga."

"Såsom J nu sägen, så tänkte äfwen jag i början, nemligen att finna någon utwäg att kunna lemna landet, men huru mycket jag än öfwerlade derom med mig sjelf, blef alltid omöjligheten att kunna werkställa något sådant resultatet. Då föll det mig i sinnet, att du kunde bäst af alla dölja dig här på slottet. J kännen wäl till lönnrummet wid rustkammaren; der wore nog swårt att uppehålla sig för någon längre tid, men i nödfall ginge det ju an att wara der, medan biskopens undersökning af slottet fortgår; och att ingen obekant finner wägen dit, derom kan man wara fullt öfwertygad. Wäl äro alla wåra tjenare oß trogna och derföre säkra att lita på, men bäst är dock, om de inte weta något; ty presterna hafwa många medel att framlocka sanningen. Derföre har jag tänkt mig, att ni båda bröder nu genast, öppet inför allas ögon höra göra eder

i ordning, såsom till en längre resa såsom om I ämnaden att lemna landet och wid första skymningen begifwen I eder bort, sägande till tjenarne, att I ämnen smyga eder undan en förföljelse, som är i annalkande; och sedan, då det blefwe fullkomligt mörkt, wänden I åter genom parken. I kunnen sedan lätt blifwa insläppta genom ett af fönstren i nedra wåningen, utan att någon märker det. Äfwen tror jag det är bäst, att William tillika håller sig undan, ty hwem wet, om icke han blefwe gripen, i händelse de saknade den äldste brodren, och twå personer kunna lätt uppehålla sig i lönnrummet, åtminstone för några timmar; och då fienderna wäl äro borta, går ju an att lemna det."

"Din plan, käre broder, är nog god," sade lord Mancester; men en sak har du glömt. Du har tänkt på wår säkerhet, men ej på din egen; hwem wet, om dessa wilddjur i menniskoskepnad ens skulle skona dig på din sjukbädd."

"Ah, jag är så hjelplös, att min hjelplöshet med all wißhet blir mitt skydd; och för öfrigt är det i lönnrummet icke plats ens för en stol, på hwilken jag kunde sitta, i händelse jag skulle kunna uthärda att uppehålla mig der. Den kwäfwande luften skulle äfwen wara för mig dödande; nej, nej, för min del hoppas jag, att jag ej har

något att frukta; men I, söken medan tid är att skaffa eder skydd."

"I detta fall håller jag fullt med Robert; nog kan han wara säker, ty jag wet ej ens huru de skulle kunna föra honom med sig, så att man kan säga att saken förbjuder sig sjelf. Men hwad beträffar denna komedi inför wåra trogna tjenare, så ogillar jag den; det finnes ej en enda ibland dem, derpå är jag wiß, som skulle wara i stånd att förråda oß."

"Ingen af dem gjorde det kanhända med wett och wilja," inföll Auguſtine, "men tror du ej, att en listig munk kan narra eller twinga en enfaldig tjenare att omtala hwad han gerna willeförtiga. Och för öfrigt är det ju ej af mißtroende till dem, utan endaſt af nödwändig försigtighet."

"Nå ja, må så wara, jag will ej sätta mig emot hwad I öfrige anſen för rätt," sade William; "låtom oß då följa broder Roberts råd. Är så Herrens wilja, så lyckas det, hwarom ej, så låtom oß såſom män finna oß i hwad än hända kan."

Sir Roberts plan utfördes sådan han uppgjort den; och under dagens lopp woro bröderna nere i lönnrummet för att öppna några lufthål, hwilka under tidernas lopp blifwit fylda af dam. Älfwen förwarades i ett skåp i rustkammaren hwarjehanda matförråder, i händelse det skulle blifwa nödigt för dem att tillbringa någon längre tid i

detta lönnrum. Sedan alla förberedelserna wäl woro werkstälda, aflägsnade sig bröderna, såsom öfwerenskommet war, wid skymningens inträde, och efter några timmars bortowaro återwände de och blefwo af Augustine insläppta genom ett af fönstren i nedra wåningen.

Få saker äro kanhända för det otåliga menniskosinnet mera frestande, än att wänta, det må nu wara något att frukta eller att hoppas, som man emotser. Den natt och den dag, som följde på nyss skildrade tilldragelser, woro för inwånarne på Mancester, både de som uppenbart och förboldt wistades der, en af de längsta de någonsin upplefwat. Augustine satt nästan hela dagen bredwid sin sjuke wän, som af all denna oro blef allt sämre och sämre; wännerna sökte wäl att i Guds ords betraktande finna det lugn de så wäl behöfde, men minsta buller störde dem, och tankarne wille så gerna förwilla sig bort från det som lästes eller sades till stundens oroande förhållanden. Twenne gånger under dagens lopp smög sig lady Elisabet ner till rustkammaren med warm föda, hwilken war wäl behöflig, ty det war en bistert kall dag, och i rustkammaren fans ej någon eldstad; och hade än funnits en sådan, hade man ej wågat begagna sig af densamma i händelse af öfwerraskning.

Men det fruktade ögonblicket utebleef dock ej,

fastän det dröjde; på andra dagens eftermiddag syntes en stor skara till häst nalkas slottet. I spetsen för tåget red sheriffen i Coventry, och honom följde en hel mängd af biskopens folk. De redo fram för stora trappan, der de stego af, och sheriffen slog med sin staf på stora porten, befallande att den i drottningens namn skulle öppnas.

De bestörta tjenarne wißte ej hwad de skulle göra, utan skyndade upp till sir Robert och frågade, om de skulle efterkomma befallningen.

"Wisserligen," swarade han, "hwad som befalles i drottningens namn måste genast werkställas."

Wid det porten gick upp, rusade hela skaran in, och sheriffen wände sig genast till en af tjenarne med den befallningen i drottningens namn, att de skulle blifwa förda till lord John Mancester. Wid tjenarens swar, att han för twenne dagar sedan begifwit sig från slottet, rusade biskopens män fram, fattade karlen i halsen och sade:

"Du ljuger, din usling; säg oß på ögonblicket hwar din herre är, eljest är detta ögonblick ditt sista på jorden."

Det war lyckligt, att han nu icke wißte något, hwarom han kunde upplysa, ty i förskräckelsen kunde han lätt mot sin wilja hafwa förrådt sin herre. Af hela hans beteende röjdes nu, att han ej wißte något annat att säga än hwad han först yttrat, hwarföre man släppte honom lös, dock med

den hotelsen, att om han wågat ljuga för biskopens af Coventry sändebud, så skulle han få se, hwilka följder sådant medförde. Derpå beredde de sig att genomsöka hwarje wrå af den stora slottsbyggnaden.

Emellertid war förskräckelsen stor såwäl för dem, som woro inne i lönrummet, som ock för dem, hwilka woro samlade omkring sir Roberts sjukbädd. Hwad som nu i första rummet oroade de sistnämnda war det, att ögonblicket förut, innan de objudna gästerna anlände, hade Kate warit nere i rustkammaren med en skål warm soppa till middag åt sina farbröder, den de helt lugnt förtärde derstädes. Nu fruktade man att, emedan detta rum war beläget åt baksidan af byggnaden, de inspekterade icke så i tid skulle warseblifwa faran, att de kunde hinna undanrödja alla spår af måltiden; äfwen war man rädd, att någon matlukt skulle märkas. Men nu war ej annat att göra än inwänta hwad widare komma skulle. Såsom man ganska riktigt föreställt sig, hade bröderna ej märkt något, förr än de hörde flere personer nalkas den del af byggnaden, der de befunno sig. Men detta war ock allt hwad de behöfde höra för att ana wråd, hwarföre de genast insatte öfwerlefworna af måltiden i skåpet, hwars nyckel de medtogo, och snart stodo de i säkerhet i lönrummet. Fastän sjelfwe dolda kunde de dock genom lufthålen se

allt, som passerade i rummet; och mer än en gång sågo de sina fiender så nära den sjeder, som öppnade dörren till deras gömställe, att det nästan föreföll dem såsom ett under, att de ej blefwo upptäckta. Dock, efter ett långwarigt sökande bland gamla rustningar och annat skräp, som under tidernas lopp samlats i detta rum, aflägsnade sig de sökande för att med samma noggrannhet genomleta hela huset; och under flera timmars tid stodo bröderna i sin cell, föga anande, hwad som tilldrog sig uppe i öfra wåningen.

Inne hos sir Robert hade man under tiden hört, huru dessa, som för slem winnings skull låtit leda sig af ondskan och wäldet, gingo ur rum och i rum, utösande hädiska ord emot egarne till detta ståtliga residens, hwilket de dock hoppades snart skulle komma i wärdigare händer. Men nu stodo de wid sir Roberts rum, hwars dörr öppnades och förföljarne inträdde i rummet. Sheriffen wände sig till den sjuke och sade i befallande ton:

"Sir Robert Glower, i drottningens af England namn uppfordrar jag eder att säga oß, hwarthän eder broder lord Mancester begifwit sig."

Med wärdighet swarade sir Robert: "Min äldste broder lord Mancester har redan för flere dagar sedan begifwit sig till en plats, der han hoppades wara i säkerhet för de förföljelser, som träffa alla dem i wårt land, hwilka hysa kärlek till Gud

och Hans heliga ord; och jag hoppas till Gud, att Han, som allt förmår, har fört min broder dit, hwareft han är skyddad för wåld och förföljelse."

En af biskopens män framträdde nu helt nära fången, undanträngande med en oförskämd djerfhet den sjukes darrande maka, som stod wid hans hufwudgärd; mannen sade med ett djupt eftertryck på hwarje ord:

"Sir Robert Glower, såwida edert eget lif är eder kärt, så råder jag eder att upplysa oß om, hwar wi kunna finna eder broder, lord Mancester!"

"Mitt eget lif," swarade sir Robert, "är mig wisserligen kärt, och gerna will jag skydda det, så länge jag kan göra det utan att sätta en annan i fara; men så kärt har jag det icke, att jag ej wågar låta detsamma i döden och wågar de få dagar, som jag möjligen ännu kan hafwa kwar, hellre än jag förråder min egen broder."

"Jaså, sir Robert Glower," sade mannen, "är förhållandet sådant, då förklarar jag eder i min biskops namn för min fånge och tillsäger eder att genast följa oß."

Wid dessa grymma ord spred sig ett uttryck af fasa på allas anleten till och med på sheriffens och de öfriga männens, och en dödstillhet herrskade för några minuter i rummet. Men detta warade ej länge; den grymme mannen lade

sin hand på sir Roberts arm och sade med en låg stämma, men som dock likt en dödsstöt träffade hwarje hjerta:

"Sir Robert Glower, är ni sinnad att lyda den befallning, som meddelas eder i biskopens namn?"

Innan den sjuke hann att på denna fråga giwa något swar, framträdde sheriffen till fången och sade:

"De order jag fått, lyda endast att taga till fånga lord Mancester, men ej sir Robert Glower, och mig tyckes det bästa wore att endast följa de föreskrifter wi fått."

"Wåra tycken äro, såsom jag märker, helt och hållet olika, herr sheriff; och jag beder eder att ej blanda er uti hwad jag gör."

"Mr Warren," swarade sheriffen; "ware det långt ifrån mig att wilja sätta mig emot eder wilja; men jag tycker blott, att det är någonting alldeles orimligt att taga denne sjuke man ur sin bädd, och nu, då aftonen börjar inbryta, föra honom ut i detta swåra wäder."

"Tag eder till wara, herr sheriff," swarade mr Warren, "hwilket öde tror ni wäl wäntar den embetsman, som i stället för att understödja kyrkans bemödanden att bortrensa allt detta kätterska ogräs uppenbart sätter sig emot alla sådana? Torde hända att ni wid närmare besinnande inser, att det är rättast fängsla sir Robert Glower, då han ej will

lemna oß underrättelser om, hwar wi kunna finna hans broder."

Med blicken sänkt mot golfwet swarade sheriffen: "Jag öfwerlemnar saken i eder hand; jag kan derwid ej widare göra något."

"Det behöfwer ni ej heller," swarade mr Warren. "Jag tager allt answaret på mig; "och, wändande sig till sir Robert fortsatte han: "Ännu en gång frågar jag eder, om ni tänker sätta er till motwärn, der ni ligger och knappast orkar befria er från en beswärlig fluga," tillade han med ett försmädligt grin.

"Nej, ni har rätt, mr Warren," sade mr Robert; hwarken jag eller någon annan, som älskar Gud och Hans heliga ord, har för närwarande i detta land någon magt att skydda sig mot wåld och förtryck. Jag förmodar dock, det jag har tillåtelse att påtaga mina kläder." Och wid dessa ord reste han under den största ansträngning sitt trötta hufwud från kudden.

Icke förr än i detta ögonblick hade den häpna och förskräckta mrs Katarina fattat, att det war deras werkliga mening att föra bort hennes sjuke make; men då hon såg honom sjelf färdig att underkasta sig denne grymme mans wilja, märkte hon, att det war allwar, hwarför hon i förtwiflan sprang fram och åter på golfwet, ropande:

"O, nej, nej! lemna honom! jag skall . . ."

"Katarina!" afbröt henne mr Robert; "du skall wara, hwad du alltid har warit, mig en huld och trogen maka, som hellre will lida hwad som helst, än att göra hwad som är Herren mißhagligt. Älskade maka, låtom oß tåligt underkasta oß Guds wilja; och tro mig, den lycka, wi på andras bekostnad skulle njuta, blefwe så blandad med malört, att hon wore föga eftersträfwanswärd. Nej, min Katarina, böj dig under Herrens wilja och war tålig och stark. Men styrkan kom ej på denna uppmaning, ty i samma ögonblick neddignade den arma förkrossade kwinnan bredwid sin makes säng och föll i wanmagt. Buren af döttrar och swägerska, fördes hon bort från sjukrummet ut i stora riddarsalen, der man framför den husliga härd, som bewittnat så många fridfulla och fälla stunder för familjen Glower, nedsatte henne på en stol och försökte att återuppwäcka den afdånade; men allt förgäfwes. Och kanhända Han, som styr alla wåra öden, såwäl stora som små, wille på detta sätt skona henne från en tilldragelse, som äfwen för de öfriga af hufets medlemmar warit den swåraste att beskåda. Nu öppnades dörren till det angränsande rummet, och stödd på ena sidan af sin wän Augustine Bernher och på andra sidan af sheriffen, utträdde mr Robert Glower i sina förfäders sal för att derifrån bortföras i fängelse. Mera med blick än ord ma-

nade han wännen att föra sig fram till sin afdånade maka, der hon satt utan medwetande, stödd emot sina båda döttrar.

"Bättre att wi skiljas så," sade den ömme maken, lutande sig ned till de tre; och läggande händerna på deras hufwuden, wälsignade han dem, och sade med en stämma, som till och med syntes åstadkomma någon rörelse i mr Warrens härda anlete: "Herren ware med eder; Han beskydde och behålle eder fasta och stadiga i tron intill ändan!" Derpå wände han sig till sina följeslagare och sade: "Jag är färdig;" och understödd af wännens starka arm wacklade han mot dörren. Här stannade han några ögonblick, wände sig mot de kära, han lemnade, och såg på dem med tårfylda ögon; derpå kastade han några blickar omkring i den gamla riddarsalen, och så lemnade han honom, beledsagad af mr Warren och hans följeslagare.

Byn Manceſter är ännu i wåra dagar ett föremål af intresse för fornforskaren, emedan han fordom warit ett romerskt fäste — deß namn war då Manduesſedum — och han besökes ofta af resande. Egendomen Manceſter är belägen på föga afstånd från byn, och oaktadt många nya förändringar enligt senare tiders tycken och wanor blifwit gjorda, så kwarstår dock mycket i samma skick, som då han beboddes af de tre bröderna Glower. Ett rum, kalladt "martyrens rum", wisas ännu

såsom det, hwarifrån Robert Glower ryckte ur sin sjukbädd och fördes till fängelset. Riddarsalen och lönrummet, der äldste brodren John, hwilken war bestämd att blifwa offret, fann ett skydd mot förföljelsen, wisas ännu för den besökande, likasom den ektrappa, nedför hwilken mr Robert wandrade, då han af sheriffen och biskopens af Coventry tjenare bortfördes i fängelse. Slägten Glower egde stora rikedomar, och war känd för sitt warma nit för Guds ord.

Fjerde kapitlet.

Sorg på sorg.

Då wi lemnade mrs Katarina i riddarsalen, låg hon der med dödsblekt ansigte afswimmad på golfwet, hwarifrån hon dock återställdes sent omsider; och då hon uppslog sina förwirrade ögon, tycktes hon ej weta hwad som händt. Allt omkring henne war i det skick, som då hr Robert lemnat rummet; det war såsom om alla med ens förlorat all förmåga både att röra sig och att tala. Hon reste sig långsamt, strök med handen

öfwer pannan likſom för att ſamla ſina tankar, och kaſtade frågande och undrande blickar än på den ena, än påden andra af ſin omgifning. En ſtund derefter ruſade hon upp, ſtörtade in uti ſin makes rum och fann det tomt och ödsligt, ja, ſjelfwa grafwens tyſtnad rådde derinne.

För den djupaſte ſmärta finnes wanligen hwarken ord eller tårar. Utan minſta motſträfwighet lät hon döttrarne föra ſig ur det tomma rummet, ſom för henne mer liknade ett grafkor; hon lät handtera ſig ſom ett barn, ſatt ſtilla der man ſatte henne, intet ord ljöd från hennes läppar, och ingen tår fuktade hennes kinder. Wäl ej lika ſmärtſam, men dock ſwår öfwer all beſkrifning, war denna ſtund för lady Mancefter; detta ſlag hade egentligen warit ämnadt åt hennes make, den bittra kalk, hon nu ſåg ſwägerſkan tömma, hade warit tillredd åt henne. I hwilken ångeſt måtte ej hennes make wara i detta ögonblick! wågade hon gå till honom med en ſådan tidning? Förmådde den arma, ſörjande mr Roberts maka ſe honom? Skulle han ej för henne framſtå ſåſom orſaken till, att hennes make på ett ſådant ſätt blifwit ryckt från ſitt hem? Hwad ſkulle hon wäl göra? Från att i detta fall fatta något beſlut blef hon befriad, ty i detta ögonblick inträdde båda bröderna i ſalen. De inträdde förſigtigt, ſåſom owiſſa, om de wågade inträda; men ångſten

hade drifwit dem att lemna sitt gömställe, hwad nu än följden deraf måtte blifwa. De gingo framåt; men intet öga mötte deras, ingen talade, allt war stilla. Efter ett ögonblicks pinsam tystnad gick lord Mancester fram till sin hustru och sade:

"Men, kära wän, säg något! Hwad har wäl inträffat?"

Elisabet höjde blicken mot sin makes ansigte, derpå wände hon den i stum förtwiflan mot dörren af hr Roberts rum. Att skynda dit in och beskåda deß ödslighet samt återkomma till salen war ett ögonblicks werk. Mera liknande en död än en lefwande ropade han:

"De hafwa gripit min broder, då de ej funno mig. Men det måtte kunna ändras!" och utan att låta hejda sig af de händer, som sökte kwarhålla honom, störtade han i wild fart ut ur rummet.

Nu följde några timmar med en ångest, som ej står att beskrifwa; William försökte att genom ordets och bönens kraft lugna de upprörda sinnena, men slaget hade så nyligen träffat och träffat så i sjelfwa hjertgrunden, att ännu förmådde ingen lyßna eller söka tröst. Och skulle nu båda bröderna dela samma öde; ty att den, som en gång råkat i erkebiskop Bonners klor, kunde befrias derifrån, det wißte man war föga att hoppas.

I första ögonblicket, då mr William såg sin

broder rusa bort, war det hans tanke att följa honom och om möjligt föra honom åter, men då han wände sig och såg alla dessa wärnlösa kwinnor, som, i fall de alla blefwo borta, stodo utan allt skydd, så beslöt han att stanna, men affände några pålitliga tjenare att söka om möjligt återföra lord Mancester till hemmet. Men natten ilade framåt och intet hördes utaf; hwarken de utsända tjenarne eller deras herre syntes till.

Den långa natten hade snart gått till ända, och wid österns rand syntes en ljusning, som bådade en ny dags annalkande, då tunga steg gåfwo tillkänna, att någon nalkades. Detta war för alla ett wälkommet ljud; ty hwilka underrättelser de ankommande än måtte medföra, så kunde de ej wara wärre, än de föreställningar, man gjort sig under nattens långa och ödsliga timmar. Allas blickar wändes under spänd wäntan mot dörren, hwarigenom hr Augustine Bernher inträdde, nu återförande en annan af bröderna, i stället för den han några timmar förut bortfört. Blek och utmattad både till kropp och själ nedsjönk lord Mancester på en stol, sträckte sina händer såsom bönfallande mot fru Katarina, och hwiskade knappast hörbart: "Förlåt!"

Wid åsynen af den gränslösa sorg, som afspeglade sig i lord Mancesters anlete, war det likasom ett jernband, hwilket hittills tyckts binda hwarje

utbrott af smärta, hade loßnat; och wid det Katarina räckte den djupt olyckliga mannen handen, braft hon ut i en häftig gråt. Hwar och en, som erfarit något af hwad sorg will säga, wet hwilken lindring tårarne äro för det beklämda bröstet. Efter detta utbrott fick äfwen smärtan gifwa sig luft i ord, och den sorgsna wänkretsen kunde nu både söka och finna tröst i Guds ord. När sinnena blefwo så lugna, att några meddelanden kunde göras, meddelade Auguftine, att hr Robert bättre än man kunnat föreställa sig uthärdat den twå mils långa ridten till Coventry. Wännen hade följt honom ända in uti det fängelse, der han skulle tillbringa natten, och först då lemnat honom, när han af fångwaktaren dertill blef twingad. "Han war," fortfor mr Auguftine, "under hela tiden lugn och undergifwen; och hans sista ord woro:"

"Kära Auguftine! Helsa de kära der hemma på det ömmaste, och säg dem alla — säg John — att jag ej känner någon smärta, utan aktar det för en ära, att Herren räknar mig wärdig något lida för Hans skull. Säg dem, att de ej få knota; ty det kommer allt från Herren; utan Hans tillstädjelse hade de ej mot mig förmått det minsta. Dyre wän, farwäl! Sök att så mycket du förmår trösta dem der hemma, och säg dem, att den största glädje de kunna göra mig är, att de ödmjukt och

täligt böja sig under Guds wilje. Säg Katarina, att jag wäntar snart bref ifrån henne."

Under kamp och strid bjödo de alla till att följa dessa råd, och genom ordet och bönen lyckades det äfwen till en del. Den, i hwars bröst dock striden stod hetast, war kanhända lord Mancester; det tycktes honom nästan som om han war skulden till sin broders fångenskap, ty hade han ej följt det rådet att hålla sig undan, så hade detta ju aldrig kommit i fråga.

Ej långt ifrån Coventry hade hr Augustine mött honom. Till en början syntes det fruktlöst, allt hwad han sade för att öfwertyga honom, att en utwexling mot brodren ej war möjlig, utan att allt hwad som kunde winnas med ett dylikt försök, wore, att båda finge dela samma öde. Äfwen detta syntes den förtwiflade brodren wara att föredraga framför det att wara fri på brodrens bekostnad. Men det war endast genom att wisa lord Mancester, att sorgen i hemmet i sådant fall skulle blifwa dubbel, samt huru wäl både brodrens familj och hans egen behöfde hans stöd, kunde han förmås att afstå från sitt förtwiflade beslut.

Den enda sak, som kunde förmå fru Katarina att lemna den plats, der hon hela natten sutit samt företaga sig något, war önskan att uppfylla sin makes bön att skrifwa till honom. Men detta bemödande att öfwerwinna böjelsen för att sitta owerk-

sam och endast tänka på den förgångna dagens tilldragelser, war henne nyttig. Som dagen skred framåt, började hwar och en att sköta sina wanliga pligter, och då kwällen kom, sann man familjen såsom wanligt samlad kring brasan i riddarsalen, och ett uttryck af stilla undergifwenhet blef mer och mer synligt på hwarje anlete, allt under det att lord Mancester med en djupt allwarlig stämma sökte att i Davids psalmer finna den tröst, hwaraf de alla woro i så stort behof.

Några dagar förgingo, och frid, om än blandad med smärta och sorg, herrskade på Mancester; man undrade hwad som skulle följa, samt om några widare försök att finna lord Mancester skulle göras. Det war emellertid ej möjligt att ytterligare öfwertala lord Mancester att dölja sig; nej, följden måtte nu blifwa hwilken som helst, han wisade sig dock nu öppet för alla. Ungefär en wecka efter hr Roberts fängslande, anlände från honom till hans maka ett bref af följande innehåll:

"Guds frid, som öfwergår allt förstånd, den helige Andes tröst, styrka och beskärm förete sig stadeligen i ditt hjerta genom tron på Frälsaren Jesum Kristum! Amen."

"Af hjertat tackar jag dig för det kära bref, du sändt mig i mitt fängelse. Mer än en gång har jag läst det under tårar, tårar, säger jag, af glädje och tacksamhet, att Gud i ditt hjerta fått utföra

ett sådant wälsignadt werk; först en sann och redlig ånger öfwer dina synder, sedan en ödmjuk undergifwenhet för Hans heliga wilja, så att du kan säga: "ske icke min wilje, utan din!" När jag läser detta i ditt bref, och wet, att det är ett sant uttryck af ditt hjertas tillstånd; då kan jag ej annat än fälla tårar af glädje och tacka Gud för all den barmhertighet, Han med dig gjort hafwer.

"Sedan jag blifwit införd i fängelset och hunnit något hwila min trötta kropp, öfwerwäldigades jag af en känsla utaf glädje och tacksamhet, då jag besinnade Herrens stora under af nåd och förbarmande, i det jag för mig sjelf tänkte: "O, Herre, hwem är jag, att du aktar mig wärdig att räknas bland deras tal, som fått något lida för ditt heliga evangelium!

"Jag hade ej warit länge här, då jag fick besök af hr W. Brasbridge, hr C. Phineas och hr N. Hopkins; de wille öfwertala mig att söka befrielse genom att underkasta mig de förbindelser, som ålades mig. Men jag swarade, att som man ej hade någon sak att lägga mig till last, så kunde de lika gerna frigifwa mig utan någon förbindelse. De begagnade dock många werldsliga skäl för att förmå mig att söka undwika stundens fara, samt sökte framhålla den tanken, att om jag ej så noga hölle den förbindelse, som ålades mig, wore faran ej så stor, ty ingen behöfde weta det; de sade äfwen, att de skulle försöka att ställa så, att de mig ålagda förbindelserna skulle blifwa så lätta som möjligt. Men jag swarade dem, att jag lemnade min sak i Guds hand, och att jag

wille hålla mig fast wid Honom, hwad som än måtte hända.

"Twenne dagar efter biskopens ankomst till Coventry, kom hr Warren till Guildshall och befallde fångwaktaren att han skulle föra mig till biskopen. Jag lade på hr Warrens samwete den beskyllningen, att han på ett grymt sätt sökt min död; och då han sökte att förswara sig, sade jag honom, att han ej så kunde rentwå sina händer; ty han war inför Gud lika skyldig till mitt blod, som om han utgjutit det med sin egen hand."

"Wid jag så sade, lemnade han mig sägande, att jag hade intet att frukta, om jag öfwerginge till hans åsigter.

"Då jag i hr Dentons hus blef förd inför biskopen, började denne med att säga, att han war min biskop, och att jag hade att underkasta mig honom. Kansleren stod bredwid och sade, att jag war en lärd magister.

"Nu framlade biskopen den första anklagelsepunkten, och det war, att jag ej besökte messan.

"Här kunde jag wisserligen gjort inwändningar, att jag ej hörde under hans stift, samt att ingen kunde bewisa, att förhållandet war sådant; men, genom Herrens nådiga hjelp fick jag kraft att swara, att jag hwarken hade warit eller ämnade mig till messan, om jag äfwen derigenom kunde rädda mig från hundrade dödar, ifall det stått i deras förmåga att bereda mig så många. Biskopen swarade, att han kom att lära mig, ej att af mig blifwa underwisad.

"Jag sade honom, att jag war nöjd att emot-

taga lärdom af honom, såwida han wille hemta denna lärdom ur Guds heliga ord.

"Biskopen frågade, om jag wille döma öfwer Guds ord.

"Jag swarade, att Kristus wille, att menniskorna skulle jemföra sin lärdom med skrifterna, och så wille äfwen Paulus; och då tycktes det mig, att biskopen ej kunde fordra mer än de. Jag sade:

"'Fordrar ni att bliswa trodd derföre att ni är en biskop, hwarföre finner ni då dem tadelwärda, som sätta tro till biskop Latimer, biskop Ridley och biskop Hooper, samt flere andra?'

"Biskopen swarade: 'Emedan de äro kättare.'

"Jag swarade: 'Men är det ej lika möjligt att ni kan mißtaga eder som de?' Här wäntade jag, att han med några lärda bewis skulle göra sin läras företräde gällande, men i det stället talade han endast om den makt han egde öfwer mig. Han sade mig, att jag afwek från kyrkan, och frågade hwar min kyrka fanns före konung Edwards tid.

"Jag bad honom säga mig hwar deras kyrka war i Elie tid; samt hwilken yttre form hon hade under Frälsarens dagar.

"Biskopen sade: 'Elias klagade endast öfwer de tio stammarne, som affölle ifrån Dawids hus.'

"Jag sade: 'Nämn någon profet, som de tio stammarne hade under denna tid!'

"Härpå gaf han ej något swar; men en af stadens myndige, hr Rogers, framträdde, liksom han welat swara ur skriften; han blef dock afbruten af biskopen, hwilken frågade, om de hade nå-

got annat torn än det wanliga fängelset att instänga mig uti; derpå tillade han, att då han fullbordat den resa kring sitt stift, som han nu stod i begrepp att börja, skulle han komma och befria landet från sådana ulfwar. Men någon annan plats fans ej för mig; och jag sade, att jag war nöjd hwart de än förde mig; och så förde de mig åter till det allmänna fängelset, hwarifrån de hemtat mig."

Några weckor senare anlände ett annat bref, och efter många kärleksfulla ord till maka, barn och anhöriga skref han:

"Några konstaplar i Coventry hade fått befallning att föra mig till Lichfield, för att öfwerlemna mig till en wid namn Jefkot. Emedan fredagen war en marknadsdag, hade man bestämdt honom för min afresa, på det att många skulle få se mig. Klockan elfwa skulle wi sitta till häst. För att uppreta folket emot mig, hade man uppläst ett bref ifrån biskopen. Han befalde deri, att man skulle framlemna och förstöra sådana böcker, som woro affkydda af kyrkan, och det derföre, att de innehöllo rent Guds ord. Wi anlände till Lichfield omkring klockan fyra, och stannade wid ett wärdshus, som heter Swanen, (ett wärdshus med detta namn finnes ännu i Lichfield) hwareft man bemötte mig wänligt och mildt.

"Samma afton fördes jag till fängelset, hwareft jag blef infläpt i en eländig håla, der det war oerhördt kallt och föga dager, och der man gaf mig till bädd en knippa halm; der fans hwarken stol eller bänk, eller något hwarpå jag kunde hwila

mig. Gud gaf mig dock af sin stora nåd under denna natt, genom bönen stort tålamod, så att om det så warit Hans wilja, så hade jag warit nöjd att få sluta min lefnad. På morgonen fick jag besök af Jefkot och en wid namn Percy, som war i biskopens tjenst, och han har sedan för det mesta warit fångwaktare öfwer mig. Till dem sade jag: 'Detta är en stor nöd; Herren gifwe mig tålamod.'

"Dessa tillåto mig att hafwa en bädd, om jag sjelf bestod honom; men hwarken natt eller dag fick jag någon hjelp, oaktadt min klena helsa. Icke heller tillåts mig då att hafwa papper och penna, ej heller några böcker, utom mitt latinska nya testamente, som jag obemärkt förde med mig in.

"Twenne dagar efteråt kom kansleren och hr Warren till mig i fängelset. De gjorde allt hwad de kunde för att öfwertala mig att öfwergå till deras tro och försona mig med kyrkan. Hr Warren sade, att han ej önskade mig mera skada, än han önskade sig sjelf; detta sade han kanhända till följe deraf, att jag wid Coventry anklagade honom, för att han på ett grymt sätt sökt min död.

"Jag swarade dem, att jag ej wägrade att blifwa medlem af en kyrka, som lät Guds ord wara rättesnöret för deß åsigter.

"Kansleren frågade: 'Huru kan ni känna Guds ord annat än genom kyrkan?'

"Jag swarade: 'Det will säga, att kyrkan säger, hwad som är Guds ord, derföre är kyrkan då mera än Guds ord; det synes mig ej wara någon god slutsats. Det är i mitt tycke ungefär det samma som att säga: Johannes wisade folket hwem

Kristus war, derföre war Johannes mer än Kristus.'

"Derpå swarade kanslern, att han ej kommit för att disputera med mig, och så aflägsnade han sig. Derefter förflöto mera än åtta dagar, utan att jag såg någon annan än fångwaktaren, ty ingen skulle tala med mig före biskopens ankomst; och under denna tid war jag stadigt i bön till Gud, och njöt en rik tröst af alla de stora löften, som äro utan undantag gifna till alla dem, som åkalla Hans Son Jesus Kristus. Under hela denna tid har min kropps helsa dagligen förkofrats, och min själ har fått erfara en ljuflig ro och frid, och jag har funnit en glädje och tröst, som ej låter sig beskriswa; ja, ofta war det mig, som om jag hade fått njuta en försmak af hwad som wäntar på andra sidan grafwen.

"Så snart som biskopen kom till Lichfield, kom han till fängelset, och man förde mig i ett rum, näst intill min cell. Till min förwåning såg jag ej flere personer der, än några af hans officerare och prester; jag höjde mitt hjerta i bön till Gud, om Hans nådiga hjelp och beskydd i denna stund.

"Biskopen frågade mig hwad jag tyckte om att wara fången, men på den frågan lemnade jag ej något swar. Derefter började han att öfwertala mig att bliswa en medlem af hans kyrka, som hade warat i så många århundraden. 'Hwad er kyrka beträffar,' sade han, 'så har hon ej warit känd förr än nu helt nyligen, under konung Edwards tid.'

"Jag förklarade då, att jag tillhörde den kyrkan, som är bygd på profeternas och apostlarnas heliga grund, till hwilken Jesus Kristus är öfwerste hörnstenen, framhållande härwid Pauli ord till församlingen i Efesus. 'Och den kyrkan', sade jag, 'har funnits ifrån werldens begynnelse, ehuru den inför menniskor ej haft något stort anseende, utan har hon för det mesta warit förföljd och föraktad!' Biskopen å sin sida widhöll sitt påstående, att deras kyrka war den rätta.

"Sådant har Rom i alla tider påstått," sade jag. Men här tystade biskopen mig, och så snart jag wille säga något till min saks förswar, ropade han: 'War tyst! jag befaller dig wid den lydnad du är skyldig den heliga kyrkan att wara tyst!' Och han kallade mig en öfwermodig och förhärdad kättare.

"Jag bad honom att omtala något, som särskildt kunde läggas mig till last, samt att han skulle ur den heliga skrift bewisa mig, att jag hade orätt.

"Han började framlägga en och annan fråga, och jag swarade, att jag wille lemna mitt swarsmål öppet, inför allas ögon, och ej så der i en affkild wrå. Han stod fast wid sina frågor, och då jag wägrade att swara, sade han, att jag skulle återföras till fängelset, och hwarken få mat eller dryck, förr än jag hade swarat på hans frågor.

"Då lyftade jag mitt hjerta i bön till Gud, att Han måtte gifwa mig nåd att hålla fast wid tron, ehwad som än måtte hända.

"Den första frågan war, huru många sakrament Kristus har instiftat i sin kyrka.

"Jag swarade: Döpelsens sakrament, och den heliga nattwarden.

"Den andra frågan war, om jag erkände bikten.

"Jag swarade: Nej!

"Derefter frågade han hwad jag trodde om närwaron af Kristi lekamen i sakramentet.

"Jag swarade, att deras messa war hwarken ett sakrament eller ett offer, utan war en inrättning af menniskor stiftad, och hade intet stöd i Guds heliga ord.

"Derpå blef jag återförd till fängelset och Herren är med mig och stärker mig både till kropp och själ."

Femte kapitlet.

Ännu ett afsked.

Dessa bref, hwilka buro ett så godt wittnesbörd om den frid och undergifwenhet, som mildrade det swåra fängelselifwet för hr Robert Glover, woro wisserligen en tröst för de hemmawarande; men de förmådde dock icke att stilla känslorna i de förjandes hjertan. Flere försök hade warit gjorda af Augustine Bernher att få besöka den fångne wännen; men han erhöll alltid det swaret, att ingen fick besöka honom, förr än hans

dom war fallen, och wid hwilken tid detta kunde inträffa, wißte man ej; icke heller kunde man wara fullt wiß om hwad domen skulle innehålla, likwäl hoppades man icke mycket på någon god utgång. Familjens öfriga medlemmar hade dock fått wara oantastade; intet widare hördes utaf, oaktadt det war allmänt kändt, att lord Mancester wistades i sitt hem. Alla sökte wäl förmå honom att, medan det war lugnt, med maka och dotter lemna riket, så fort utwäg dertill kunde yppa sig; men förr än broderns dom war afkunnad, kunde ingen förmå honom dertill.

Ännu en gång wilja wi göra ett besök i den stora riddarsalen på Mancester och se, huru det nu ser ut der, samt hwilka scener den flammande brasan nu får belysa. Den person, som wid detta tillfälle först fängslar wår uppmärksamhet, är lord Mancester; man skulle näftan wara frestad tro, att det förrun it lika många år, som det warit weckor, sedan wi sågo honom sist. Pannan hade blifwit fårad af djupa weck, och det mörka håret, hwaruti förut endast märktes en swag anstrykning af rimfrost, syntes nu helt och hållet färgadt af winterns snö. Ett drag af outsäglig smärta hwilade öfwer hela hans anlete, och den hand, som då och då trycktes mot den bleka pannan, skakades af en ganska märkbar darrning.

Till det yttre hade denna smärtans tid ej åstad-

kommit sådana härjningar hos den förjande makan; hon war af ett mera stilla och undergifwet lynne, och hyste ännu det hoppet, att räddning dock war möjlig. Icke alla, som warit anklagade, hade blifwit straffade till lifwet; somliga hade blifwit landsförwista, andra hade förlorat allt hwad de egde; men detta wore ju drägligt. Ingen mer än hon hyste i detta fall något hopp; men ingen hade mod att säga hwad de tänkte. Flere dagar förut hade hr Augustine Bernher lemnat Mancester för att begifwa sig till Coventry, dit hr Robert nu war förd tillbaka, för att föka underrättelser om den kåre wännen. De sista underrättelser man haft, woro att han flere gånger warit för rätta, samt att han undergått stränga förhör, men hwad som derwid förefallit, wißte man ej. Det enda man hade sig bekant war det, att biskopen i Coventry hade affändt till erkebiskop Bonner en redowisning öfwer förhören med hr Robert Glover, samt att han nu ifrån honom wäntade ett swar, som skulle bestämma öfwer lif eller död; och för att få reda på, om detta swar hade anländt, hade hr Augustine Bernher begifwit sig till Coventry. Med största oro bidade alla efter hans återkomst; men det war en bidan, blandad med den djupaste fruktan, ty alla wißte, att han nu ej skulle återkomma, förr än han kunde medföra en bestämd underrättelse.

Det wäntade och fruktade ögonblicket war inne; owißheten skulle nu förbytas i wißhet, ty salsdörren öppnades och mr Augustine Bernher inträdde. Lord Mancester reste sig från sin stol, och läggande ena handen öfwer ögonen och sträckande den andra mot wännen, gick han denne till mötes. Sedan de båda männen under djup tystnad tryckt hwarandras händer, gick Augustine fram till Katarina, fattade båda hennes händer, och sade med en stämma, som han bemödade sig att göra så lugn som möjligt:

"Fru Katarina, jag kommer till eder i dag med de mest kärleksfulla helsningar ifrån eder make. Jag war hos honom hela dagen i går; han war glad och nöjd och sade, att den gladaste tidning, som här på jorden kunde möta honom, wore den att få höra, det hans älskade maka äfwen wore, om ej glad, ty det, sade han, kan man ej wara rätt, förr än man står wid målet, men dock tålig och undergifwen för Guds wilja."

Den arma kwinnan darrade häftigt, och försökte flere gånger att tala, men orden dogo på hennes läppar. För alla de öfriga woro Augustines ord tydliga nog, men ej för henne; det war som om hon welat insöfwa sig sjelf i ett hopp, som hon knappast hyste, men dock sökte att tilltwinga sig. Efter en lång tystnad, hwarunder det war lätt att se, hwilken wåldsam kamp, som rasade i hen-

nes inre, öppnade hon åter de bleka läpparne och hwiskade knappast hörbart:

"Gif mig wißhet! säg —"

Med föga mindre bäfwande stämma swarade Augustine: "Eder make är nöjd att ingå i sin Faders glädje."

"Herre, gör äfwen mig nöjd!" suckade den djupt betryckta, lyftande de knäpta händerna mot höjden. "Jag får wäl dock ännu en gång se honom innan — — När?"

"Näfta tisdag är hans högtidsdag," swarade Augustine. Han emotser med glädje att ännu en gång få träffa maka och barn; och i morgon hafwen I biskopens tillåtelse, att aflägga ett besök i fängelset, och då gäller det att försöka att ej genom weklig klagan nedslå det mod, han så wäl behöfwer, och som han nu eger i en förwånande hög grad."

"Nå, men wi, hans bröder, är det ej äfwen oß förunnadt att besöka honom?" frågade lord Mancester.

"Nej, kåre wän," swarade Augustine, "det wore att wåga allt för mycket; wi talade mycket derom, men Robert sade bestämdt: Talen ej mera derom; den glädjen att se hwarandra åter, få wi spara, till deß wi få träffas der, hwareft ingen skiljsmessa är mer, och ingen sorg, och ingen gråt och ingen natt och ingen död. — Nej, för dem att

nu begifwa fig hit, wore ungefär det samma, som att begifwa fig midt i lejonets gap; det skola wi ej försöka."

"Men", fortfor Auguſtine, wänd till Katarina, "tidigt i morgon bittida är det bäſt, att wi begifwa oß af, och ſedan beledſagar jag eder hit tillbaka i morgon afton."

Redan wid förſta daggryningen påföljande dag ſutto alla till häſt, och den forgliga färden tog ſin början. Ju mera de närmade ſig målet för färden, deſto tätare föll tåredaggen utför de bleka kinderna; och då wid ankomſten till ſtaden Auguſtine lyfte fru Katarina ur ſadeln, darrade hon ſå häftigt, att han med werklig bäfwan emotſåg den ſtund, ſom nalkades.

Emellan det hus, der de ſtannat, och fängelſet, war ej långt afſtånd, och detta war ganſka lyckligt, ty för de båda unga flickorna war det en ſtor plåga att möta de på dem fäſtade nyfikna blickarne; och det faſtän nyfikenheten war blandad med deltagande; för fru Katarina war det dock ej ſå, ty — hon ſåg dem ej. Hon ſåg ej något föremål, förr än hon ſåg ſin make mot ſig ſträcka ſina armar. — Men ſtunder ſådana ſom den, hwilken nu följde, äro ej egnade att ſkildras; hwad ſom ſå går från hjerta till hjerta, är för heligt att afſlöja för allmänhetens blickar.

Twenne timmar woro tillåtna för makan och

barnen att wistas hos den fångne, och med bäfwan sågo de minut efter minut förrinna och snart måste det sista affkedet tagas. Med lugn och klar stämma sade hr Robert i det ögonblick, då wännen återkom för att bortföra maka och barn:

"Nog måste wi nu skiljas, men blott för en liten tid; snart, ja snart se wi hwarandra åter, för att aldrig mera skiljas. O, förjen ej för mig, det går så fort öfwer, och jag wet, att Herren är med mig och skall hjelpa mig! Ack, må Han nu äfwen hjelpa eder, och gifwa eder styrka och tålamod, först att tåligt tömma den kalk, som nu räckes eder, och sedan att blifwa faste i tron intill den dagen, då eder pilgrimsfärd hafwer en ände, till deß farwäl! Herren Jesus ware med oß alla! Wi se hwarandra åter — kanhända snart."

Och hr Robert stod ensam kwar i det dystra fängelset, under det hans arma maka halft medwetslös bortfördes af den trogne wännen. Det war nu nödwändigt både för fru Katarina och hennes döttrar att njuta någon hwila, innan de företogo hemfärden; detta gjorde, att det war full skymning, innan de lemnade staden, något som de alla woro belåtna med, ty det ligger hos menniskan ett begär att dölja sin smärta inför menniskors blickar, emedan man der oftare ser nyfikenhet än ett sant deltagande.

Sjette kapitlet.

Den sista dagen.

På morgonen af hr Robert Glovers sista dag på jorden wilja wi göra ett besök i hans fängelse. Af hela familjen Glover war han den, hwars yttre undergått den minsta förändringen under den tid, han tillbragt i fängelset. Förwånande nog, så hade hans helsa under denna tid warit mindre klen än den warit sista tiden i hemmet; han satt nu uppe och war alldeles fri från plågor. Efter afskedet från maka och barn hade uttrycket i hans ansigte undergått en stor förändring; wid deras besök hwilade öfwer hans anlete ett uttryck af den innerligaste ro och frid, men nu war detta förswunnet, och hade lemnat rum för ett uttryck af oro och bäfwan. Med en djupt bekymrad blick satt han nedböjd öfwer sitt nya testamente, men det såg ej ut, såsom han i ordet funnit den tröst, han förut hemtat derutur. Under det han så satt, öppnades fängelsedörren, och hans wän Augustine inträdde; denne gick fram till honom, lade sin hand på hans axel, och efter att länge och trofast hafwa blickat in i wännens öga sade han:

"Käre wän, hwar är det frimodiga och förtröstansfulla uttryck, som wid mina föregående besök skänkt mig sådan glädje?"

"Borta," swarade hr Robert, med dyster stämma; "Herren är ifrån mig wiken! Jag är ej willig att underkasta mig Hans wilja. Jag har bedt, jag har läst; men Herren hörer mig ej. Han har bortwändt sitt ansigte ifrån mig, och lemnat mig åt mig sjelf. Huru skall det blifwa att så gå döden till mötes; huru blir det wäl möjligt att ensam utan Herren bestiga bålet. Så länge Han war med mig, då war allt lätt; men nu, sedan Han är ifrån mig wiken, då, o då kännes det bittert att dö. Och tänk, om Han är för alltid borta; om Han ej möter mig på andra stranden! då —"

"Stilla, stilla käre broder! Herren är ej borta, Han endast döljer för en kort stund sitt anlete för dig; men war wiß, när Hans stund kommer, skall Han åter uppenbara sig för dig. Har du glömt, att Han har sagt: "Si jag är när eder alla dagar", och så oändligt många andra rika, sköna löften, som du så wäl känner och wet."

"Jag känner och wet intet af Guds ord; allt är mörker och tomhet," swarade den olycklige mannen; "då jag ropar och beder, får jag intet swar; Herren hörer mig ej."

I stället för att lemna något widare swar, tog Auguſtine det nya testamente, i hwilket wännen nyß läst; han uppsökte i Johannis evangelium, det på så många härliga löften rika af-

skedstalet, som Herren Jesus höll till sina lärjungar näst före sitt lidande. Han läste sakta och stilla, och för de ord, som inneburo några särdeles tröstefulla löften, stannade han, och läste dem flere gånger. Slutligen stannade han, lade ifrån sig boken, såg kärleksfullt på vännen och sade: "Broder, låtom oß nu båda falla ned för Herren och bedja Honom af nåd få öppna ditt hjertas öga, att du må kunna se, att Herren är dig nära, ty det är Han dock werkligen."

Det war en brinnande bön, som i detta ögonblick uppsändes i det mörka och trånga fängelset; och wißt är, att den trängde igenom både lås och galler och hördes af Honom, som gerna giwer den Helige Ande åt dem, som bedja Honom.

Under omwexlande läsning, bön och sång tillbragtes den långa dagen; och då fångwaktaren inburit den sista aftonmåltiden, så förtärdes den af wännerna tillsammans, och derefter lade de sig ned på den hårda bädden att söka hwila för den dag, som stundade. Uttröttad till kropp och själ insomnade mr Robert nästan genast, då han hade lagt sig, och njöt en lugn sömn nära nog under hela natten; wännen kunde deremot ej få ett ögonblicks ro. Hela natten bad han, att Gud måtte af nåd skingra den tunga dimma, som lagt sig öfwer wännens själ; något hade wäl ordet och bönen lifwat honom, men icke war han så glad

och förtröstansfull, som han warit hela den föregående tiden. Först sedan det börjat dagas, waknade fången. Wid han uppslog sitt öga, möttes det af Augustines trofasta blick. Mr Robert reste sig upp och sade, i det han räckte wännen sin hand: "Jag wet och tror, att Herren är med mig, ty så säger Han mig sjelf i sitt ord och då är det sant; men Han fröjdar mig ej nu genom att uppenbara sin närwarelse, såsom Han förut har gjort det."

"Ja, du wet," swarade, wännen, "att Han möter dig werkligen, och att du får se Honom sådan Han är, innan den dag, som nu randas, sänker sig ned i wester; men jag har äfwen det fasta hoppet, att Han ännu en gång skall äfwen här på jorden glädja dig med sin förnimbara närwarelse."

"Ske hans wilja!" swarade mr Robert, "jag will nöjas af Hans nåd, sådan Han gifwer den, ty jag kan ej sjelf taga mig något, utan hwad Han gifwer, det har jag och intet mer."

Sedan fångwaktaren tillfört dem föda, och de tagit sista måltiden tillsammans, inträdde i fängelset twenne katolska prester; den ene af dem wände sig till mr Robert och sade: "Den heliga kyrkans nåd emot sina förwillade barn är så stor, att hon så länge som möjligt söker att föra dem åter till sitt hägnande sköte. Ännu är det ej för-

sent; ännu bjuder hon eder, mr Robert Glover, glömska och förlåtelse för edert affall, om ni will wända eder bort ifrån de kätterska willfarelserna, och blifwa kyrkans lydige son; bewista endast i dag messan, och ni är fri att sedan återwända till edert hem."

Med bestämd och allwarlig ton swarade mr Robert: "Nej, så widt J ej binden mig och fören mig fängslad till messan, så kunnen J ej få mig att bewista henne. Att hålla detta mitt beslut, dertill gifwe mig Fadren i himlen kraft och nåd!"

"Då har ni ock sjelf skrifwit eder dödsdom, mr Robert Glover," swarade presten; wi hafwa fyllt wårt wärf;" och dermed lemnade de fängelset.

"Tack och lof, käre broder," sade Augustine, "att Herren nu war med dig, och bewarade dig, så att du ej föll i denna frestelse."

"Ja, tack och lof ware Herren för all Hans nåd", inföll mr Robert; "och tack ware äfwen dig, Augustine, att du ej öfwergifwer din wän. Tack för hwad du alltid har warit för mig, och tack för hwad du warit mig i det sista. Och nu, låtom oß till sist styrka oß med ordet och bönen."

Och nu war timmen slagen, fängelsedörren gick åter upp, och man kom att föra fången till hans sista lidande. Då de lemnade fängelset, räckte mr Robert handen åt sin wän och sade: "Förmår du följa mig längre?"

"Ja!" war det korta swaret.

Tåget satte sig i rörelse och skred framåt bland de tätt sammanpackade menniskomassorna; Wid de så kommo helt nära målet för wandringen, wände fången sig om till sin wän och sade med ett af den innerligaste glädje strålande anlete, i det han liksom jublande klappade händerna: "Augustine! Herren är med mig, Herren är med mig!" och han liknade snarare en segerhjelte, som i triumf fördes till hyllning och ära, än en fånge, som fördes till döden.

Lidandet blef ej långt. Och sedan war han hemma hos den Fader, som under fängelsetiden på ett så undranswärdt sätt styrkt och hulpit honom; och som endast för ett kort ögonblick för honom bortdolt sitt ansigte.

Men den förjande wännen wände nu, helt allena, fällande tårar af saknad och tacksamhet, tillbaka från det rykande bålet.

Sedan den grymma drottning Maria slutat sin korta, men af så många hemska dåd betecknade regering, och menniskorna wågade fritt yttra sina tankar öfwer de illbragder, som fått utföras, blef i kyrkan i Mancester upphängd en tafla med följande, inskription:

"Till minne af Robert Glover,
som led martyrdöden 1555."

Denne martyrs familj har under loppet af flere århundraden bebott slottet Mancester, och egt betydande egendomar i denna församling. Men framför allt har denna gudfruktiga familj alltid warit rik i nåden och wårs Herres Jesu Kristi kunskap. De hafwa alla gjort sig kända såsom warma och nitiska medlemmar af den protestantiska läran, på en tid, då denna läras anhängare ej hade något annat att wänta än förföljelse, fängelse och död. Hwilka förföljelser, som wäntade martyrens bröder, John och William, kan här ej meddelas. Robert ensamt war utsedd att mottaga martyrkronan, och blef bränd på bål 1555. Dagarne näst före döden blef detta trogna Guds wittne fattadt af en djup oro, och trodde sig wara af Gud öfwergifwen. Detta Herrens löfte: "Jag skall ej lemna eder allena", blef dock i så rikligt mått uppfyldt på honom, att han, då han närmade sig bålet, blef i ett ögonblick så fattad och uppfyld af den Helige Ande, att han med den mest strålande glädje klappade i händerna och sade, i det han wände sig till sin kristlige wän: "Herren är med mig, Herren är med mig." Och såsom en segrande hjelte besteg han bålet.

Några månader efter mr Roberts död lemnades familjen Glover i ro för widare för-

följelser; man hoppades, att ondskan skulle hafwa släckt sin törst genom förstörandet af en af familjens medlemmar, men sådant war dock ej förhållandet. Fram emot hösten af samma år kom helt owäntadt en i drottningens namn utfärdad befallning, att familjen Glover hade att inom en månad lemna sin egendom, hwilken de genom sina kätterska åsigter förwerkat.

Detta nya slag träffade ej så djupt, som det under andra förhållanden skulle hafwa gjort; ty genom alla de bittra minnen, som stodo i sammanhang med det förut så kära hemmet, war det särdeles för bröderna nära nog önskwärdt att få lemna hembygden. Wisserligen war fosterjorden dem kär, men då de ej längre på den samma fingo frihet att tro och bekänna den Gud, som frälsat dem från döden, då war det ju bättre att draga till ett annat land, och i Schweitz hade de ju redan före sig kära wänner. Men hwad som gjort det swårt att så i hast företaga en sådan färd, war att mrs Katarinas helsa af alla de rysliga tilldragelser, som på senare tider i så snabb fart jagat hwarandra, blifwit i högsta grad angripen, och det såg ut, som om det ej skulle dröja länge, innan hon blef förenad med sin aflidne make. Förr än man kunnat föreställa sig det, war ock hennes pröfwotid slutad, och innan den bestämda

månaden till hälften förlupit, blef hennes stoft nedbäddadt på kyrkogården i Mancester.

Nu war det ej widare något, som hindrade afsärden, och en skön sommarmorgon drogo de båda bröderna, beledsagade af hela slägten tillika med flere af deras gamla tillgifna tjenare, bort ifrån det ställe, som under en så lång följd af år warit ett hem för slägten Glover, och begåfwo sig mot kusten för att i Schweitz i närheten af deras barn söka sig ett nytt hem. Här bodde de äfwen i stillhet och frid tills år 1559.

Den 17 november 1558 slutade drottning Maria sin glädjelösa lefnad — glädjelös både för henne sjelf, det land, hwars tyrann hon warit, och för alla, som kommit i hennes närhet. Sedan hennes halfsyster, Elisabet, befästigit Englands tron, och påfwedömet åter förlorat allt wälde i England, återwände flertalet af dem, som för trons skull nödgats lemna fosterlandet, och till dessas antal hörde äfwen familjen Glover.

På sommaren 1559 kommo de åter till England, och återfingo allt, hwad som på ett så egenmäktigt och orättwist sätt blifwit dem beröfwadt. Ehuru många smärtsamt minne upplifwades wid åsynen af fädernehemmet, så war dock glädjen stor; men tacksamheten mot Herren, att Han så ledt det, att de nu med frid och ro fingo återinträda till det gamla kära hemmet, war

dock större. Hwar och en kan med lätthet tänka sig, huru ljufligt det skulle förefalla dem alla, då de åter en gång funno sig samlade kring den trefliga aftonbrasan i den stora riddarsalen — men bröderna woro blott två! — nog kändes saknaden djup efter den tredje.

Genom förbiseende wid korrekturläsning hafwa det swenska **hr** och det engelska **mr**, ömsom blifwit anwända. Med anledning deraf få wi för dem af wåra läsare, hwilka icke känna det engelska språket, upplysa, att

det eng. **mr**	(mister)	motswarar det sw. **hr**	(herr, herre)
„ „ messrs	(misters)	„ „ „	hrr (herrar)
„ „ mrs	(missis)	„ „ „	fru
„ „ miss		„ „ „	fröken ell. mamsell.

Hos **Nya Förlagsexpeditionen** i Stockholm,
17 Barnhusträdgårdsgatan 17,
kunna följande böcker och skrifter erhållas
a 25 proc. rab.:

Rikedom eller huru Ruth sökte en förgänglig skatt, men fann den oförgängliga. 25 öre.

Willie Gray eller Guds omvårdnad om en liten fader- och moderlös gosse. 20 öre.

Trumslagaregossen. En berättelse från England. Öfvers. af J—e. 12 öre.

Bibelspridaren i Katolikens hus. En berättelse från Frankrike. 7 öre.

Den underbara räddningen. En berättelse från Ryßland. 7 öre.

Den lille judegossen, som dog i tron på Jesus, 5 öre.

Evangelium i fängelset. En märkwärdig bönhörelse. 5 öre.

Den gamla kwinnan wid kwarnen eller fattig, men dock egande allt. 4 öre.

En österländsk saga, som är sanning. 5 öre.

Och I wiljen icke! En dröm om den himmelska staden. 4 öre.

Ljus i aftonstunden. 5 öre,

Nu är den behagliga tiden. En berättelse. 5 öre.

Det tweeggade swärdet, berättelse. 4 öre.

Drinkarens bibel. 20 öre.

En brand ryckt ur elden. 25 öre.

Pris: 25 öre.

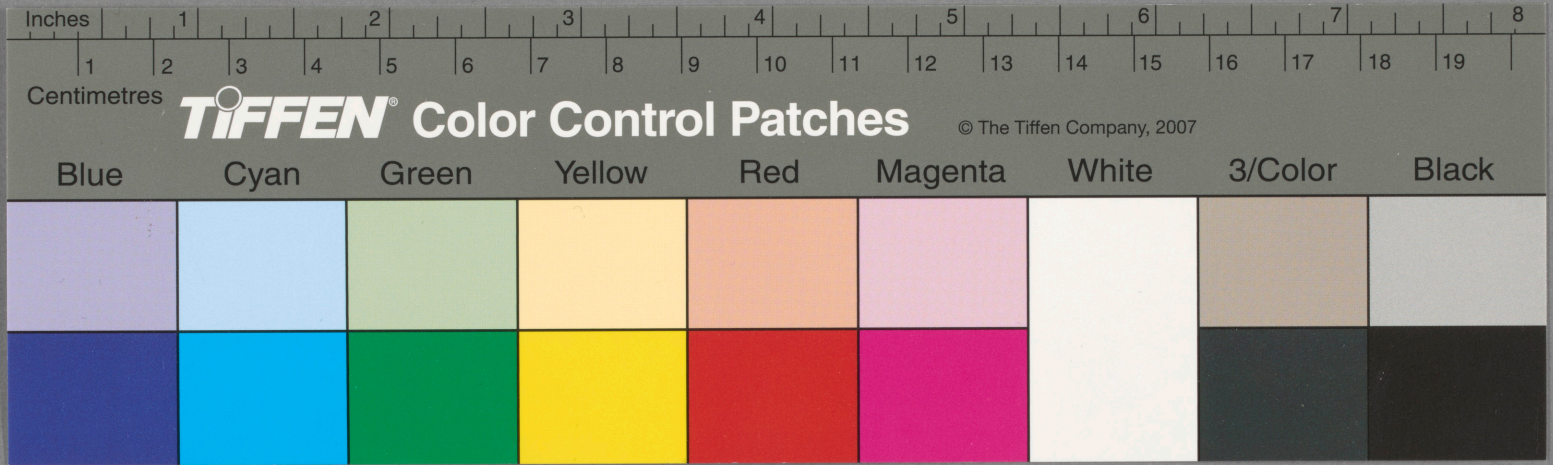
Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Centimetres
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black